



Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og  
Landspítala-háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum.

**Ársskýrsla 2005**

## **Innihald:**

- I. Nafn og stjórn.**
- II. Húsnæði RHLÖ Ægisdötu 26.**
- III. Fundir og verkefni ársins.**
- IV. Fjárhagur.**
- V. Styrktar- og vísindasjóður og fræðslunefnd.**
- VI. Vísindaverkefni og ritlisti**
- VII. Viðauki**

## I.

### Nafn og stjórn:

Rannsóknarstofa Háskóla Íslands og Landspítala – háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum - RHLÖ.

### Stjórn RHLÖ er skipuð þannig:

Pálmi V. Jónsson formaður – fulltrúi læknadeildar HÍ, forstöðumaður í öldrunarlæknisfræði.

Jón Eyjólfur Jónsson ritari – fulltrúi Landspítala háskólasjúkrahúss.

Ingibjörg Hjaltadóttir – fulltrúi Landspítala háskólasjúkrahúss.

Margréti Gústafsdóttur- fulltrúi HÍ

Sigurveig H. Sigurðardóttir – fulltrúi öldrunarfræðafélagsins, lektor í félagsráðgjöf aldraðra við Háskóla Íslands

## II.

### Ægisdaga 26.

Húsnæði RHLÖ að Ægisdötu 26 hefur 4 skrifstofur til afnota og eru þær fullnýttar.

Skrifstofa RHLÖ

Beinvernd

R80+

Rannsóknarverkefni á vegum Sórúnar Einarsdóttur hjúkrunarfræðings og Ingibjargar

Björgvinsdóttur hjúkrunarfræðings.

Rannsóknarverkefni á vegum Hönnu Láru Steinsson félagsráðgjafa.

Læknanemar koma og vinna verkefni í styttri eða lengri tíma.

## III.

### Fundir og verkefni ársins.

- ❖ Haldnir voru 8 stjórnarfundir.
- ❖ Ákveðið var að vikulegir fræðslufundir yrðu áfram á fimmtudögum kl. 15:00 og sendir út með fjarfundabúnaði um allt land.
- ❖ Ráðinn var nýr starfsmaður í stöðu verkefnisstjóra Rannsóknastörunnar, Halldóru N. Björnsdóttur, MA. Hún hóf störf í byrjun september 2005.
- ❖ Vísindadagur var haldinn þann 28. október

## IV.

### Fjárhagur.

Sjá Ársreikning

## V.

### Styrktar- og vísindasjóður og fræðslunefnd RHLÖ.

Fræðslunefnd er svo skipuð:

Ólafur Samúelsson, formaður  
Hanna Lára Steinsson félagsráðgjafi  
Sigurveig H Sigurðardóttir félagsráðgjafi og lektor við HÍ  
Guðrún Dóra Guðmannsdóttir hjúkrunarfræðingur  
Jóhanna Óskarsdóttir sjúkraþjálfari  
Berglind Magnúsdóttir sálfræðingur

22 fræðslufundir fræðslunefndar RHLÖ voru haldnir á fimmtudögum frá sept.-maí kl. 15:00 í kennslusalnum á 6. hæð á Landakoti. Fundirnir voru sendir út með fjarfundabúnaði um allt land. Auk þess hélt fræðslunefndin Vísindadag þann 27. október undir yfirskriftinni „Minnismóttakan í 10 ár“ (sjá viðauka)

## **VI.** **Vísindaverkefni og ritlisti.**

### **Pálmi V Jónsson**

Rebecca Willetts, University of Birmingham School of Medicine, 2004-2005, research elective: “Comparing Cystatin C and creatininine as markers of Glomerular Filtration Rate in an Elderly Population: with Inga Þórsdóttir. Svarandi til 3ja árs verkefnis.

Victoria Sullivan, University of Birmingham School of Medicine, 2004-2005, research elective: Can nutrition screening sheets reliably predict biological and anthropometric markers of malnutrition in the elderly? With Inga Þórsdóttir. Svarandi til 3ja árs verkefnis.

### **Í meistaranámsnefndum árið 2004- fyrir:**

Hönnu Ásgeirsdóttur, kt 241255-3529 (MHI) Upplýsingatækni á heibrigðissviði

Aðalheiður Ósk Sigfúsdóttir, kt 300362-5759, Læknadeild: væg vitræn skerðing

Bergþóra Baldursdóttir, sjúkraþj. kt 270461-2129, Áhrif skynþjálfunar á jafnvægi hjá öldruðum

Bylgja Valtýsdóttir, sálfræðingur, Minnisskerðing sem hluti af vægri vitrænni skerðingu

Ida Atladóttir, hjúkrunarfræðingur, 071051-2269; hegðunarvandamál í heilabilun

Sigrún Bjartmarz, hjúkrunarfræðingur. 010862-2219, afdrif aldraðra sjúklinga sem lögðust brátt á sjúkrahús

Jónsson Á, Bernhöft I, Bernhardson K, Jónson PV Afturvirk rannsókn á heilsufarsbreytum heimilismanna á Droplaugastöðum árin 1983-2002. Læknablaðið 2005;91:153-60.

Pálmi V. Jónsson. Hvað getum við lært af Vistunarmati aldraðra? Leiðari. Læknablaðið 2005;91;147-8

Potentially Inappropriate Medication Use among Home Care Elderly Patients in Europe. Daniela Fialová, Eva Topinková, Giovanni Gambassi, Harriet Finne-Soveri, Pálmi V. Jónsson, Iain Carpenter, Marianne Schroll, Graziano Onder, Liv Wergeland Sørbye, Cordula Wagner, Jindra Reissigová, and Roberto Bernabei, for AdHOC project research group. JAMA 2005;293:1348-1358

Uzívání léčiv potenciálně nevhodných u starsích nemocných v domácí péči v Evropě. Daniela Fialová, , Eva Topinková, Giovanni Gambassi, Harriet Finne-Soveri, Pálmi V. Jónsson, Iain Carpenter, Marianne Schroll, Graziano Onder, Liv Wergeland Sørbye, Cordula Wagner, Jindra Reissigová, and Roberto Bernabei, za výskumnou skupinu projektu AdHOC. JAMA-CS září 2005, roč 13, c.9, 519-530.

Samanburður á MDS - AC skráningu og hefðbundinni sjúkraskrá á bráðadeild á Íslandi og hinum Norðurlöndunum. Hluti samnorrænnar rannsóknar. Samúelsson Ó, Bjartmarz S, Jensdóttir AB, Jónsson PV. Læknablaðið 2005;91:335-341.

CFH Y402H confers similar risk of soft drusen and both forms of advanced AMD. Magnusson KP, Duan S, Sigurdsson H, Petursson H, Yang Z, Zhao Y, Bernstein PS, Ge J, Jonasson F, Stefansson E, Helgadóttir G, Zabriskie NA, Jonsson T, Bjornsson A, Thorlacius T, Jonsson PV, Thorleifsson G, Kong A, Stefansson H, Zhang K, Stefansson K, Gulcher JR. PLoS Med. 2006 Jan;3(1):e5. Epub 2005 Nov 29.

Assessment of Patients in palliative care services using the minimum data set for palliative care – (MDS-PC) – Instrument. Valgerður Sigurðardóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, Pálmi V. Jónsson. The 9th European Association of Palliative Care Conference, Aachen, Germany, April 6-10, 2005.

DISCRIMINATION AGAINST AND ABUSE OF OLDER PEOPLE WITH COGNITIVE IMPAIRMENT IN COMMUNITY CARE. Topinková E<sup>1</sup>, Carpenter G. I<sup>2</sup>, Livingston G. <sup>3</sup>, Cooper C. <sup>4</sup>, Finne-Soveri U.H.<sup>5</sup>, Soerbye L. <sup>6</sup>, Jonsson P. <sup>7</sup>, Bernabei R. <sup>8</sup> on behalf of the ADHOC project team. XVIII World Congress of Gerontology, Rio de Janeiro, Brazil, June 26-30, 2005.

The Major Vascular Risk Factors in midlife are associated with Cognitive Impairment in the Elderly. Einarsson B, Aspelund T, Jonsson PV., Launer L, Gudnason V. The 2<sup>nd</sup> congress of The International Society for Vascular Behavior and Cognitive Disorders, Florence, June 8-12, 2005

Haplotypes over the APP gene that influence risk of Alzheimer's disease in women  
Jonsson T, Thorlacius T, Petursson H, Bjornsson S, Jonsson P.V., Levey A, Snaedal J, Kong A, Gulcher J, Stefansson K. American Society of Human Genetics meeting, October 25-29, 2005.

Cerebral microbleeds in an unselected elderly population, their prevalence and significance.  
Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Ólafur Kjartansson, Mark van Buchen, Sigurður Sigurðsson, Guðný Eiríksdóttir, Thor Aspelund, Pálmi V. Jónsson, Vilmundur Guðnason, Lenore Launer. 57th AAN Annual meeting, April 9-16, Miami Beach. Oral presentation.

Socio-demographic characteristics of phenotypes of cognitive reserve in a population sample: The Age/Gene Environment Susceptibility Study.  
Jane S. Saczynski, Maria Jonsdottir, Sigurdur Sigurdsson, Gudny Eiriksdottir Palmi V. Jonsson, Olafur Kjartansson, Mark A. van Buchem, Vilmundur Gudnason, Lenore J. Launer. Gerontological Society of America meeting, Nov 18-22, 2005

Periventricular and Subcortical white matter hyperintensities and cognitive function in a population sample: The AGES study. Saczynski J, Jonsdottir M, Sigurdsson S, Jonsson PV, Kjartansson O, Gundason V, Buchem M, Eiriksdottir G, Launer L. The 2<sup>nd</sup> congress of The International Society for Vascular Behavioral and Cognitive Disorders, Florence, June 8-12, 2005. Poster.

Frá einkaheimili til hjúkrunarheimilis og til himna-átakspunktur í lífi aldraðra. Pálmi V. Jónsson. Læknadagar 20.01.2005.

Fyrirlestur í boði Global Medical Forum april 2005; Zurich. The Minimum Data Set in Acute Care. Pálmi V. Jónsson

Fyrirlestrar á vegum Middle-East Academy for Medicine of Aging, 4<sup>th</sup> session, July 7-10, 2005, Tripoli, Lebanon. <http://www.me-jaa.com/fourth.htm>  
Invited speaker:

Teachers state of the art lecture: The ageing gene and environmental susceptibility study, AGES-RS

Teachers state of the art lecture: The minimum data set in acute care compared to traditional records and prediction of outcome.

Invited speaker: The XV North European Regional Congress of the Medical Women's International Association, September 28 – October 1, 2005, Reykjavík, Iceland: Pálmi V. Jónsson: On Women in Medicine.

Opin ráðstefna um samþættingu heimaþjónustu og heilsugæslu, Ráðhúsinu, Reykjavík, 17. mars, 2005. Pálmi V. Jónsson: ADHOC, íslenskar niðurstöður í evrópsku samhengi.

Vísindadagur Rannsóknarstofu Háskóla Íslands og LSH í öldrunarfræðum, RHLÖ,

28. október 2005, Salurinn: opunarfyrirlestur um starfsemi RHLÖ.

### Ársæll Jónsson

#### Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Ársæll Jónsson, Ingibjörg Bernhöft, Karin Bernhardsson, Pálmi V Jónsson.

Afturvirk rannsókn á heilsufarsbreytum heimilismanna á Droplaugarstöðum árin 1983-2002.

Læknablaðið 2005/91:153-60.

#### Fyrirlestrar hérlendis;

1. Á slóðum dregans. Fundur í Rotaryklúbbi Árbæjar- og Seláss 23. júní 2005 (endurtekið og bætt á Föstudagsfundi öldrunarlækna Landakoti 1. júlí 2005.

2. Stjórnun heilbrigðis- og félagsþjónustu fyrir aldraða. Fræðslufundur lækna á öldrunarsviði LSH 26. sept. 2005.

### Jón Snædal

#### Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum

Guðlaug Þórsdóttir, Jakob Kristinsson, Stefán Hreiðarsson, *Jón Snædal* og Þorkell Jóhannesson. Copper, ceruloplasmin, superoxide dismutase (SOD1) in autism. Samþykkt til birtingar í Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology 2005 en birtist í feb 2006.

Helga Björg Svansdóttir og *Jón Snædal*. Musictherapy in Alzheimer's disease. Samþykkt til birtingar í International Psychogeriatrics 2005 en birtist á prenti 2006.

#### Fyrirlestrar erlendis;

Þorkell E Guðmundsson, *Jón Snædal*, Steinn Guðmundsson, Jóhannes Helgason, Gísli Jóhannesson og Kristinn Johnsen. Effects of scopolamine on electroencephalography in Alzheimer's Disease. Erindi á 12 IPA ráðstefnu í Stokkhólmi 14 sept. 2005.

#### Fyrirlestrar hérlendis;

*Jón Snædal*. Minnismóttakan í 10 ár, yfirlitserindi á Vísindadegi RHLÖ, 29 október 2005.

## **Ólafur Samúelsson**

### **Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum**

Ó. Samúelsson, S. Bjartmarz, AB. Jensdóttir, PV. Jónsson. Samanburður á MDS AC skráningu og hefðbundinni sjúkraskrá á Íslandi og hinum Norðurlöndunum. *Læknablaðið* 2005;91 (4):335-41.

## **Helga Hansdóttir**

### **Ritverk- vísindagreinar í ritrýndum innlendum tímaritum**

Helga Hansdóttir og Sigríður Halldórsdóttir:

Samtöl um dauðann: fyrirbærafraeðileg rannsókn á viðhorfum aldraðra til lífs og dauða og til meðfrðar við lífslok. *Læknablaðið* 2005;91 (6):517-32.

(Helga Hansdóttir, Magnús Pálsson. Samstarfsverkefni lista og vísinda í viðauka við greinina.)

Helga Hansdóttir og Sigurbjörg Sigurjónsdóttir. 4. árs verkefni læknanema. Að rannsókn um áhrif raloxifenes á APC resistance meðal aldraðra kvenna á hjúkrunar- og vistheimilum á Íslandi. (Hliðarrannsókn á ranssen HH um áhrif raloxifenes á markera beinumsetningar meðal aldraðara kvenna á vist- og hjúkrunarheimilum. Birt í JAGS 2003)

Helga Hansdóttir og Jón Eyjófur Jónsson. Námskeið um öldrun í mestersnámi í heilbrigðisfræði við Háskólann á Akureyri.

ATH. Helga var með fyrirlestra á vegum Endurmenntunar HÍ og Jón Eyjólfur og Helga með fyrirlestur á vegum félags um líknarmedferð.

## **Guðlaug Þórsdóttir**

Guðlaug Þórsdóttir, Sigurlaug Sveinbjörnsdóttir, Jakob Kristinsson, Jón Snædal og Þorkell Jóhannesson: Andoxunar-ensímin cerúlóplasmín og súperoxíð dismútasi í Parkinsonssjúkdómi. XII. ráðstefnan um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í Háskóla Íslands, 4. og 5. janúar 2005. *Læknablaðið* (fylgirit 50) 2005, **90**, 39 (Ágrip að erindi fluttu af Guðlaugu Þórsdóttur).

Guðlaug Þórsdóttir, Kristín Magnúsdóttir og Jakob Kristinsson: Akstur undir áhrifum alkóhóls og/eða lyfja á Íslandi 2000-2002. XII. ráðstefnan um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í Háskóla Íslands, 4. og 5. janúar 2005. *Læknablaðið* (fylgirit 50) 2005, **90**, 96 (Ágrip af veggspjaldi kynntu af Guðlaugu Þórsdóttur).

Einnig kom út grein á netinu 13. des 2005 en blaðið kom út feb. 2006: Ceruloplamin and superoxide dismutase (SOD1) in Parkinson's disease: A follow-up study, *Journal of the Neurological Sciences* 241 (2006) 53-58.



### **Jón Eyjólfur Jónsson.**

Anna Lilja Pétursdóttir. (2005). "Effect of oxidative stress on fatty acid composition of membrane phospholipids in Hippocampus and Amygdala in an Alzheimer's disease mouse model." MS ritgerð. Jón Eyjólfur Jónsson var í nefndinni með Finnboga og Guðrúnu.

### **Ingibjörg Hjaltadóttir**

#### **Ráðstefnur:fyrirlestrar og veggspjöld**

Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, Sigrún Bjartmarz og Berglind Magnúsdóttir. Nóvember 2005. Ný tækifæri; Reynsla af störfum sjúkraliða með framhaldsnám; Niðurstöður úr rýnihópum starfsmanna  
Erindi á málstofur á vegum Rannsóknastofnunar í hjúkrunarfræði haustið 2005.

Ingibjörg Hjaltadóttir, Hlíf Guðmundsdóttir, Sigrún Bjartmarz og Berglind Magnúsdóttir. Nóvember 2005. Breytt mönnun á öldrunarlækningadeild fyrir heilabilaða: Áhrif á gæði hjúkrunarþjónustu og starfsánægju; Niðurstöður úr rýnihópum starfsmanna. Erindi á fimmtudagsfræðslu Rannsóknastofu Háskóla Íslands og Landspítala háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum 1. desember 2005.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Áhrif umhverfis á lífsgæði aldraðra á hjúkrunarheimilum. Erindi haldið á ráðstefnunni „Frá skilningi til aðgerða; þekkingarþróun í hjúkrunarfræði” á vegum Rannsóknarstofnunar í hjúkrunarfræði sem haldin var 24. mars 2005.

Ingibjörg Hjaltadóttir. Hjúkrun sjúklinga með minnissjúkdóma; Vísbendingar um líðan, framfarir og samskipti. Erindi á fræðslufundi Hjúkrunarráðs LSH í Hringsal 2. mars 2005.

Valgerdur Sigurdardóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Guðrún Dóra Guðmannsdóttir og Pálmi V. Jónsson. Heildrænt mat sjúklinga í líknarmeðferð. Erindi á tólftu ráðstefnunni um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í Háskóla Íslands sem haldin var í Öskju 4. og 5. jánúar 2005.

Inga Þórsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Anna E. Ásgeirsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Sigurbjörn Björnsson og Alfons Ramel. Erindi á tólftu ráðstefnunni um rannsóknir í líf- og heilbrigðisvísindum í Háskóla Íslands sem haldin var í Öskju 4. og 5. jánúar 2005

Inga Þórsdóttir, Pálmi V. Jónsson, Anna Edda Ásgeirsdóttir, Ingibjörg Hjaltadóttir, Sigurbjörn Björnsson og Alfons Ramel. (2005). Fast and simple screening for nutritional status in hospitalized, elderly people. *Journal of Human Nutrition & Dietetics*, 18, 1, 53-60.

## Margrét Gústafsdóttir

Júlíana Sigurveig Guðjónsdóttir  
Reynsla dætra af flutningi foreldra sem þjást af heilabilun á hjúkrunarheimili.  
Hjúkrunarfræðideild HÍ  
195 bls. 30 eininga meistaraaritgerð

## Sigurveig H. Sigurðardóttir

Úgefið efni:

***Aldraðir í heimahúsum- viðhorf og aðstæður.*** Rannsóknir í Félagsvísindum VI., Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (2005). Útg. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Háskólaútgáfan, bls. 213-221. Höfundur: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

Broddadóttir, I; Eydal, G.B.; Hrafnadóttir, S.H.; Sigurðardóttir, S.H. (1997). *The development of the local social care services in Iceland as related to the Scandinavian welfare model.* Í Sipilä, J. (ed). "Social Care Services: The Key to the Scandinavian Welfare Model", Avebury. Bókin þýdd og gefin út á japönsku 2005.

### ***Äldreomsorgsforskning i Norden, en kunskapsöversikt. Tema Nord 2005:508.***

Hef tekið virkan þátt í verkefni á vegum norrænu ráðherranefnarinnar þar sem skoðað var hvaða rannsóknir hafa verið gerðar á högum og þjónustu við aldraða á Norðurlöndunum frá 1995- 2004. Töluverð vinna var fólgin í því að afla upplýsingar um rannsóknir hérlendis og gefa ráðleggingar varðandi túlkun og framsetningu á niðurstöðum. Verkefninu lauk í júní 2005 og var skýrslan gefin út sama ár. Stjórnandi verkefnis: Marta Szebehely, dósent í félagsráðgjöf við Háskólann í Stokkhólmi, Svíþjóð. Sjá nánar <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:508>

***Kundvalför äldre och funktionshindrade i Norden, konsumentperspektiv.*** Hef tekið virkan þátt þátt í norrænu verkefni þar sem verið er að skoða útbreiðslu notendavals í þjónustu við aldraða og fatlaða á Norðurlöndum. Verkefnið var unnið að beiðni norrænu ráðherranefndarinnar. Verkefninu lauk árið 2005 og var gefin út skýrsla sama ár. Stjórnandi verkefnisins: Per Gunnar Edebalk, prófessor í félagsráðgjöf við Háskólann í Lundi, Svíþjóð. Sjá nánar <http://www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:507>

Erindi:

***Nýjar leiðir í þjónustu við aldraða á Norðurlöndum, notendaval og sjálfsákvörðunarréttur.*** Erindi flutt á vegum fræðslunefndar Rannsóknarstofu Háskóla Íslands og Landspítala Háskóla Íslands í öldrunarfræðum, 24. febrúar 2005. Höfundur og flytjandi erindis: Sigurveig H. Sigurðardóttir.

**Hagir aldraðra innflytjenda.** Erindi flutt á námsstefnu Öldrunarfræðafélags Íslands og Endurmenntunarstofnunar Háskóla Íslands, 3. mars 2005. Höfundur og flytjandi erindis: Sigurveig H. Sigurðadóttir.

**Socialt arbete inom äldreomsorgen.** Erindi flutt á 21. Norrænu ráðstefnu kennara í félagsráðgjöf, sem haldin var 12-14. ágúst 2005 í Kaupmannahöfn. Ráðstefnan er haldin af Sambandi norrænu félagsráðgjafarskólanna. Erindið var flutt 13. ágúst 2005. Höfundur og flytjandi erindis: Sigurveig H. Sigurðadóttir.

**Aldraðir í heimahúsum- viðhorf og aðstæður.** Rannsóknir í Félagsvísindum VI., Félagsvísindadeild. Erindi flutt á ráðstefnu í október 2005 (2005). Útg. Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands, Háskólaútgáfan, bls. 213-221. Höfundur: Sigurveig H. Sigurðadóttir.

**Icelandic society and the care of the elderly.** Erindi flutt á vegum Institute of Gerontology, King's College University of London. fyrir kennara og aðra áhugasama um öldrunarmál 19. október 2005. Höfundur og flytjandi erindis: Sigurveig H. Sigurðadóttir.

#### **Annað:**

**Meistaránám í öldrunarfræðum. Master Programme in Gerontology(NorMaG).** Er fulltrúi Háskóla Íslands í verkefnisstjórn sem er að vinna að auknu samstarfi milli háskóla á Norðurlöndum á sviði öldrunarfræða og nýjum hugmyndum í kennslu á meistarastigi í þeim fræðum. Verkefnið hefur hlotið styrk frá norrænu ráðherranefndinni til undirbúningsfunda. Verkefnisstjóri: Terttu Parkatti, Háskólanum í Jyväskylä í Finnlandi.

#### **BA-ritgerðir í félagsráðgjöf:**

Hanna Björg Héðinsdóttir: Upplifun aldraðra af flutningi á hjúkrunarheimili. Leiðbeinandi Sigurveig H. Sigurðadóttir, lektor í félgsráðgjöf.

Margrét Albertsdóttir: Þekkingarauður aldraða –viðhorfskönnun til félagslegrar þátttöku. Leiðbeinandi Sigurveig H. Sigurðadóttir, lektor í félgsráðgjöf.

#### **VII:**

##### **Viðauki**

Listi yfir fræðslufundi  
Yfirlit um Vísindadag  
Fræðslunefnd RHLÖ verkefni 2001-2005

## Fræðslufundir RHLÖ og öldrunarviðs haustið 2005.

Fimmtudaga klukkan 15:00 til 16:00 í kennslustofu 6. hæð LSH Landakoti.

Sent með fjarfundabúnaði viðs vegar um landið í gegnum byggðabrá.

Dags	Fundarefni	Flytjandi	Mættir
29.09	Stefnumótun félags eldri borgara	Margrét Margeirsdóttir, félagsráðgjafi og formaður FEB	18
06.10	Húðvandamál aldraðra	Gísli Ingvason, húðlæknir	27
13.10	Hegðunartruflanir hjá öldruðum	Hallgrímur Magnússon, öldrunargeðlæknir	57
20.10	Þjónusta Reykjavíkurborgar við aldraða – áhersla í nútíma samafélagi	Aðalbjörg Traustadóttir, framkvæmdastj. Þjónustumiðstöðvar Laugardals og Háaleitis	22
27.10	Fundur féll niður vegna Vísindadags RHLÖ		
03.11	Fundur féll niður vegna námskeiðs ÖFFÍ og EHÍ		
10.11	Hegðunartruflanir hjá öldruðum	Hallgrímur Magnússon, öldrunargeðlæknir	23
17.11	Áhrif samskipta á líf og heilsu: Gildi eigindlegra rannsókna – Vancouverskólinn í fyrirbærafræði	Dr. Sigríður Halldórsdóttir, prófessor við Heilbrigðisdeild Háskólans á Akureyri	24
24.11	Mat á færni við akstur á LSH Landakoti	Berglind Indriðadóttir og Ása Lind Þorgeirsdóttir, iðjubjálfar LSH Landakoti	15
01.12	Ný tækifæri: Reynsla af störfum sjúkraliða með framhaldsmenntun	Ingibjörg Hjaltadóttir, sviðsstjóri hjúkrunar á LSH Landakoti	

Þessa fræðslufundi sækir einnig fólk sem er utanspítala. Þ.e. þeir sem koma að umönnun aldraðra í Reykjavík og nágrennanbyggðum. Þá eru þessir fræðslufundir sendir með fjarfundabúnaði um allt land.

## Fræðslufundir RHLÖ og öldrunarsviðs vorið 2005.

Fimmtudaga klukkan 15:00 til 16:00 í kennslustofu 6. hæð LSH Landakoti.

Sent með fjarfundabúnaði viðs vegar um landið í gegnum byggðabru.

Dags	Fundarefni	Flytjandi	Mættir
13.01	Teymisvinna	Marta Guðjónsdóttir, lífeðlisfræðingur á Reykjalundi	15
20.01	Sálfræði aldraðra	Ástríður Stefánsdóttir, læknir og siðfræðingur	48
27.01	Um skipulagningu líkamsþjálfunar fyrir eldra fólk	Sigrún B. Bergmundsdóttir, sjúkráþjálfari LSH Landakoti	28
03.02	Réttindi alzheimersjúklinga	Arnrún Halla Arnórsdóttir, hjúkrunarfræðingur	26
10.02	Heimahjúkrun í Reykjavík og nágrenni	Þórdís Magnúsdóttir, forstöðurm. miðstöðvar heimahjúkrunar	17
17.02	Slitgigt á 21. öld	Arnór Víkingsson, læknir	35
24.02	Nýjar leiðir í þjónustu við aldraða á Norðurlöndum, notendaval og sjálfsákvörðunarréttur	Sigurveig H. Sigurðardóttir, lektor í félagsráðgjöf við HÍ	39
03.03	Alzheimersjúkdómur á miðjum aldri	Hanna Lára Steinsson	25
31.03	Samanburður á þjálfun og þjálfunaraðferðum fyrir eldri aldurshópa, 67 ára og eldri	Janus Guðlaugsson, iþrótafræðingur	14
07.04	Aldraðir þroskaheftir með heilabilun	Arna Rún Óskarsdóttir, yfirlæknir í Kristsnesi	25
14.04	Þátttaka og frumkvæði er lífsstíll í nútímasamfélagi	Ásdís Skúladóttir, forstöðum. Hæðargarði	9
28.04	Tími til aðgerða – í forvörnum gegn ofbeldi gagnvart öldruðum	Sigrún Ingvarsdóttir, félagsráðgjafi	33
12.05	Þjáning í þögn – kynning á rannsókna	Guðrún Dóra Guðmannsdóttir, hjúkr.fr. M.Sc.	11
19.05	Áskorun að annast sjúklinga með verki: kynning á rannsókn til meistaraþráðu í hjúkrun	Katrín Blöndal, verkefnastjóri á skuðlækningasvið LSH og Dr. Sigríður Halldórsdóttir	8

**Vísindadagur Rannsóknastofu Háskóla Íslands og LSH í  
öldrunarfræðum (RHLÖ) í Salnum í Kópavogi  
28. október 2005**

**Minnismóttakan í 10 ár**

Fundarstjóri:	Ólafur Samúelsson, formaður fræðslunefndar RHLÖ.
13:00 – 13:10	Setning. Pálmi V. Jónsson, sviðsstjóri, formaður stjórnar RHLÖ.
13:10 – 13:50	Minnismóttakan í 10 ár. Jón Snædal yfirlæknir.
13:50 – 14:10	Varnarviðbragðið <b>afneitun</b> : Um afneitun sjúklinga, aðstandenda og yfirvalda. Hanna Lára Steinsson, félagsráðgjafi.
14:10 – 14:30	Þjónusta í þróun. Guðlaug Guðmundsdóttir, hjúkrunarfræðingur.
14:30 – 15:00	Kaffi
15:00 – 15:20	„Nýtt af nálinni“ Berglind Indriðadóttir, iðjupjálfi.
15:20 – 15:40	Merkingarminnisskerðing í Alzheimers sjúkdómi. María K. Jónsdóttir, taugasálfræðingur.
15:40 – 16:00	Rannsóknir á mænuvökva við greiningu á Alzheimers sjúkdómi, Björn Einarsson, læknir.

# Fræðslunefnd RHLÖ

Verkefni 2001-2005

Fræðslunefnd Rannsóknarstofu Háskóla Íslands og Landspítala háskólasjúkrahúss í öldrunarfræðum var skipuð með bréfi 30 ágúst 2001. Tilgreind voru fjögur meginverkefni nendarinnar:

1. að skipuleggja og annast vikulega þverfaglega fræðslufundi á Landakoti.
2. að vinna með RHLÖ og sviðsstjórn öldrunarsviðs að því að koma á fjarfundafraeðslu frá Landakoti, m.a. útsendingu á fundum skv. 1. lið.
3. að vinna að markmiði í 3 grein, h lið stofnskrár, sem er að standa fyrir námskeiðum fyrir fagfólk í öldrunarþjónustu, sjálfstætt eða í samvinnu við aðra.
4. að koma á laggirnar einum til tveimur fundum á ári í nafni Rannsóknarstofunnar, þar sem innlendir og erlendir gestir kynna rannsóknir á sviði öldrunarfræða (vísindadagur RHLÖ).

Hér á eftir fylgir lýsing á starfi nefndarinnar fyrstu fjögur árin og á hún jafnframt að vera leiðarhnoð fyrir næstu ár þannig að byggt verði á reynslunni jafnframt því sem hugað verði að frekari þróun.

Nefndin hefur alls haldið 37 fundi. Meginefni fundanna hafa verið ofangreind verkefni.

## Fræðslufundir á Landakoti.

Þessir fundir voru þegar búnir að vinna sér hefð þegar nefndin tók til starfa og hafa þeir haldist í lítt breyttu formi. Tíminn er nánast sá sami en eftir að hafa fengið skoðun deildarstjóra á Landakoti var honum seinkað um 30 mínútur fyrir ári, byrjar kl 15:00 í stað 14:30.

Lögð hefur verið áhersla á sem fjölbreyttast efni, bæði hvað varðar innihald og fyrirlesara. Þannig eru fyrirlestrar bæði um stakar rannsóknir og yfirliterindi. Haldin hefur verið mætingabók þar sem sjá má að aðsókn hefur verið afar misjöfn og kemur þar margt til. Í stöku tilfellum hefur fræðsla verið endurtekin þegar sérstakar ástæður hafa legið að baki dræmri mætingu.

Sérstakt upplýsingablað hefur verið gert fyrir fyrirlesara, ekki síst með hliðsjón af notkun fjarfundabúnaðar.

Ekki er sjáanleg ástæða til breytinga á þessu fyrirkomulagi en rétt að nefndin sem hefur störf haustið 2005 fari yfir það hvers konar efni virðist helst höfða til fagfólks í öldrunarfræðum til hliðsjónar framtíðarefnisvali.

Lengi var beðið eftir fjarfundabúnaði en eftir langt tilraunatímabil hefur komist á tækjabúnaður og vinnulag sem virkar. Að jafnaði tengjast 3-4 staðir á hverjum fundi og allt að 6 staðir. Ákveðinn undirbúningur þarf að vera fyrir hvern fund og hefur það verið tekið saman.

Að öðrum ólöstuðum var það þolinmæði og þrautsegja fyrrum ritara RHLÖ, Sigurlaugar Waage, að þetta verkefni hefur fengið þann sess sem raun ber vitni.

### Námsskeið fyrir fagfólk

Nefndin hefur ekki staðið sjálf að slíkum námsskeiðum og er það verðugt verk að fylgja þessu ákvæði betur eftir. Á heilabilunareiningu hefur slíkt námsskeiðahald öðlast sinn sess og hafa margir nefndarmenn komið að því á einn eða annan hátt.

## Vísindadagur RHLÖ

Undanfarin þrjú haust hefur vísindadagur RHLÖ verið haldinn en þó hefur aðeins verið boðið upp á hálfan dag. Það er álitamál hvort bjóða skuli upp á heils dags ráðstefnu, það eykur umfangið verulega.

Fyrsta haustið var sérstakt því þá varð Landakotsspítali 100 ára og hafði verið í núverandi hlutverki í aðeins fimm af þessum árum. Dagskráin tók mið af því og var öðrum þræði söguleg um sjúkrahús sem búið var að skila sínu hlutverki. Jafnframt var horft fram á veginn í núverandi hlutverki og boðið var upp á spjaldasýningu þar sem m.a. voru kynntar rannsóknir í öldrunarfræðum. Rannsóknarstofan sjálf var kynnt sérstaklega og verkefni hennar.

Haustið 2003 var tekið fyrir þemað beinþynning og höfð samvinna við félagið Beinvernd. Dagurinn tókst vel að öðru leyti en því að aðsókn var í tæpa lagi. Ástæðan var augljós, aðalmarkhópurinn var heilsugæslan en hún reyndist yfirkeyrð þennan dag í bólusetningarverkefni og var ekki hægt að sjá það fyrir. Haustið 2004 voru kynntar ýmsar rannsóknir í öldrunarfræðum og nú fór saman góð dagskrá og góð mæting.

Sú hefð hefur skapast á þessum árum að haustfagnaður öldrunarsviðs hefur verið skipulagður að kvöldi vísindadagsins við góðar undirtektir.

Vorið 2004 var skipulagt málþing um siðfræðimál í samvinnu við öldrunarfræðafélagið en það varð að fella niður vegna dræmrar þátttöku.

## Fjármál

Nefndin hefur ekki haft fjármálaumsýslu að öðru leyti en því að gerð er kostnaðaráætlun varðandi vísindadaginn. Tekin hefur verið sú stefna að hafa aðgang sem lægstan til að fá sem flesta en jafnframt hafa sumir kostnaðarliðir verið greiddir af öðrum. Það er einkum öldrunarsviðið sem hefur staðið vel við bakið á framtakinu. Nefndin hefur ekki fengið yfirlit um hvernig til hefur tekist, það hefur farið til stjórnar RHLÖ. Nokkur ágóði mun hafa verið af vísindadeginum haustið 2004 en tæplega nokkur fyrr en þá. Ákveðið var að fara mjög varlega í allan kostnað því ekki er hægt að ganga í neina sjóði ef illa gengur. Það hefur m.a. ekki komið til álita að bjóða erlendum fyrirlesara ennþá og plön um að nota slíka fyrirlesara sem væru hér hvort sem er hafa ekki gengið eftir af praktískum ástæðum.



Ákveðið hefur verið að halda “kostun” í lágmarki og forðast að megni að tengjast fyrirtækjum á markaði svo óhlutdrægni Rannsóknarstofunnar verði ekki dregin í efa.

Rætt hefur verið sérstaklega hvort greiða eigi fyrirlesurum fyrir fræðsluerindin á fimmtudögum og stjórn RHLÖ beðin um álit. Niðurstaðan var en að halda sig við þá hefð sem skapast hefur að ekki verði sérstaklega greitt. Til álita kemur þó að greiða fyrir kostnað ef fyrir liggur og væri það einkum ef fengnir verða fyrirlesarar frá Akureyri (flugfar). Á það hefur þó ekki reynt.

## *Til umhugsunar*

- að nefndin skoði af alvöru námsskeiðahald samanber lið 3 í skipunarbréfi og byggi þá á þeirri reynslu sem fengist hefur á heilabilunareiningunni
- að nefndin fái “feed back” um þau fjármál sem að henni snúa, einkum varðandi vísindadag að hausti svo byggja megi á reynslunni.
- að áfram verði byggt á þeirri hugsun að halda kostnaði í lágmarki og að aðgangseyrir væri þá jafnframt lágur.
- að ef fræðslunefnd RHLÖ fer meira út í námsskeiðahald væri full mikið færst í fang að hafa tvo vísindadaga á ári en það var stefna þessarar nefndar á síðasta ári.